

جنگ پنهان چین و آمریکا در شبه‌قاره هند
ادامه دارد

اقتصاد ایران متأثر از جنگ همسایه ها

در پی شعله‌ور شدن اختلافات بین هند و پاکستان و آغاز درگیری‌های نظامی از سه‌شنبه‌شب، قیمت نفت خام به دلیل نگرانی از بروز اختلال در تأمین انرژی با رشد همراه شد، شاخص بورس سئینسکس هند نیز روز سه‌شنبه با افت ۱/۵ درصدی مواجه شد، هرچند که در روز گذشته بخشی از این کاهش را جبران کرد. شاخص بورس شانگهای اما با رشد همراه بود ولی شاخص بورس نیکی ۲۲۵ ژاپن روز چهارشنبه حدود ۵۱ واحد افت کرد. همچنین بروز این جنگ موجب افزایش بیش از دو درصدی قیمت اونس جهانی طلا تنها ساعاتی پس از آغاز تنش نظامی بین دو کشور شد و قیمت اونس جهانی در ساعات پایانی سه‌شنبه شب تا ۳ هزار و ۴۲۵ دلار بالا رفت. اما روز گذشته اندکی کاهش یافت و تا ساعت ۱۸ دیروز به ۳ هزار و ۳۸۴ دلار رسید. اختلاف بین دو کشور هند و پاکستان ریشه‌ای تقریباً ۸۰ ساله دارد، جرقه این اختلاف پس از استقلال این دو کشور از استعمار انگلستان و برسر کشمیر رخ داد؛ اما این فقط نوک کوه یخ است، ظاهر ماجراست و در پس این اختلاف، اهداف جاه‌طلبانه اقتصادی قرار دارد. پشت پرده از دید کارشناسان اقتصادی و سیاسی، جدال بر سر سرکریدورهاست که هرکدام از این کریدورها با یک پروژه عظیم تجاری، می‌تواند نبض اقتصاد و تجارت آسیا بپوژه چین را تحت‌الشعاع قرار دهد و شاه‌رگ اصلی تجارت چین و هند و آسیای مرکزی باشد.

کریدور در مقابل کریدور

از سویی کریدور اقتصادی چین و پاکستان قرار دارد این دالان که از بندر شین‌جیانگ آغاز شده و به بندر گوادر در پاکستان ختم می‌شود؛ اهمیت بسیار زیادی برای چین دارد و می‌تواند دسترسی چین به آب‌های آزاد و تجارت چین به آفریقا و کشورهای خاورمیانه را هموار کند. از طرف دیگر کریدور اقتصادی هند-خاورمیانه-اروپا قرار دارد که یک پروژه کاملاً استراتژیک اقتصادی است که موجب توسعه اقتصادی و تجارت بین جنوب آسیا و اروپا خواهد شد. شرکای مهم تجاری در این پروژه عظیم، هندوستان، اروپا، آمریکا و کشورهای حوزه خلیج فارس یعنی امارات و عربستان هستند و هدف اصلی آن بی‌نیاز کردن هند و شرکایش از مسیرهای تجاری چین و البته مهار کردن نفوذ اقتصادی چین بر آسیای غربی و جهان است.

همکاری اقتصادی و تجاری ایران با چین و هند

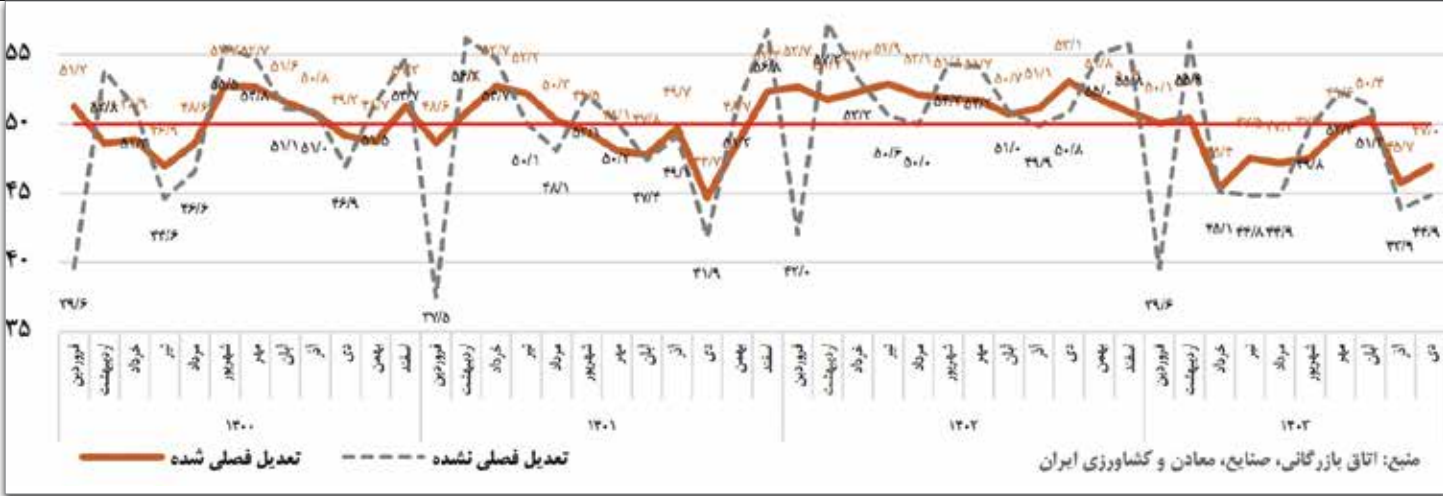
هند با هدف جلوگیری از انحصار اقتصادی چین با کریدور شین‌جیانگ - گوادر، با ایران در چابهار توافقنامه اقتصادی به امضا رساند، از سویی اقتصاد ایران به دلیل همکاری بیش از دو دهه‌ای با چین و از سوی دیگر توافقات بین‌المللی با هند و کشورهای دیگر منطقه، تأثیر زیادی از این جنگ می‌پذیرد. بازارهای مالی داخلی، واکنش محسوسی به این رخداد نداشتند اما به نظر می‌رسد در کوتاه‌مدت و در صورت ادامه جنگ بین هند و پاکستان، به دلیل افزایش قیمت جهانی نفت، سودآوری برای کشورهای پتروشیمی و البته صادرات‌محور شود؛ اما در بلندمدت با افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل و قیمت انرژی، بهای تمام‌شده کالاهای وارداتی با افزایش همراه شده و تأثیری منفی بر اقتصاد کشورمان خواهد گذاشت. اقتصاد ایران یکی از تأثیرپذیرترین کشورها را جنگ بین هند و پاکستان خواهد بود و متولیان اقتصادی باید بسیار هوشمندانه، با هدف کاهش تنش بین این دو کشور، بتوانند جلوی ناآمنی منطقه‌ای را بگیرند.

● بنگاه

کیش کانون توجه

سرمایه‌گذاران پاکستانی

ایران اتلاین- کیش، میثاتی بلندپایه از فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران کشور پاکستان به سرپرستی رئیس شورای تجارت و سرمایه‌گذاری این کشور، به‌منظور بررسی میدانی ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد کیش، وارد این جزیره شدند. هدف از این سفر، بررسی میدانی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و ظرفیت‌های توسعه‌ای در حوزه‌های تجارت، گردشگری و فعالیت‌های اقتصادی در منطقه آزاد کیش عنوان شده است. این بازدید در چهارچوب تقویت همکاری‌های اقتصادی دوجانبه میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی پاکستان انجام می‌گیرد. سیدجواد حسین کاظمی رئیس شورای تجارت و سرمایه‌گذاری ایران و پاکستان و مشاور ارشد فدراسیون اتاق‌های بازرگانی، حضور در این جزیره را فرصتی ارزشمند برای آشنایی نزدیک جامعه تجاری پاکستان با ظرفیت‌های راهبردی این منطقه دانست و اظهار کرد: این بازدید زمینه مناسبی را برای ارزیابی دقیق فرصت‌های همکاری تجاری، به‌ویژه در حوزه گردشگری، فراهم کرده است. وی با تأکید بر نگاه مثبت فعالان اقتصادی پاکستان به ظرفیت‌های جزیره کیش افزود: اطمینان داریم که می‌توانیم با بهره‌گیری از این فرصت‌ها، همکاری‌های اقتصادی میان دو کشور را در مسیر توسعه قرار دهیم. جامعه تجاری پاکستان آماده است تا با معرفی قابلیت‌های جزیره کیش به بازرگانان، سرمایه‌گذاران و گردشگران پاکستانی، پل ارتباطی مؤثری برای ارتقای سطح تعاملات اقتصادی میان دو کشور باشد. براساس برنامه‌ریزی انجام‌شده، اعضای این هیأت اترظرفیت‌های زیرساختی، تجاری، گردشگری و پروژه‌های سرمایه‌گذاری بازدید کرده و نشست‌هایی با مسئولان و فعالان اقتصادی منطقه برگزار خواهند کرد.

شامخ فروردین ماه ۱۴۰۴

از چالش‌های جدی پیش روی کسب و کارها خبر می‌دهد

دست‌انداز ناترازی ها برای تولید

● بازار ارز

شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد ایران سال ۱۴۰۴ را با عدد ۴۸،۴ شروع کرده است. عددی نشان‌دهنده تداوم رکود و چالش‌های جدی در مسیر تولید و اشتغال عواملی نظیر قطعی برق، نوسانات نرخ ارز و کاهش قدرت خرید خانوارها به شدت بر فعالیت کسب و کارها تأثیر گذاشته‌اند. این وضعیت به‌ویژه در بخش صنعت با شاخص ۵۰،۸ که پس از حذف اثر تعطیلات نوروزی محاسبه شده، به وضوح مشهود است. چالش‌های موجود نه تنها موجب تأخیر در تحویل سفارشات شده، بلکه سودآوری بنگاه‌ها را نیز تحت تأثیر قرار داده و به کاهش اشتغال منجر شده است. رکود در تقاضای داخلی به دلیل کاهش قدرت خرید خانوارها و تورم بالا نیز به مشکلات موجود افزوده است. این مسائل، همراه با بحران‌های زیرساختی و تعطیلات فروردین‌ماه، باعث شده که کسب و کارها با مشکلات عدیده‌ای مواجه شوند و برخی از آنها تنها با بخشی از ظرفیت خود به فعالیت ادامه دهند. نظرسنجی‌های اخیر

اتفاق ایران از صاحبان کسب و کارها نشان می‌دهد که میزان سفارشات جدید مشتریان و استخدام نیروی انسانی نیز در این ماه کاهش یافته است. در حالی که میزان تولید محصولات و موجودی مواد اولیه در محدوده مرزی ۵۰ قرار دارد، تداوم این روند کاهش می‌تواند خطرات بیشتری برای آینده اقتصادی کشور به همراه داشته باشد. به نظر می‌رسد برای خروج از این وضعیت رکودی، نیاز به برنامه‌ریزی‌های دقیق و اقداماتی مؤثر در زمینه تأمین انرژی، کنترل نوسانات ارزی و حمایت از تولیدکنندگان وجود دارد تا بتوان شرایط را بهبود بخشید و به رونق اقتصادی امیدوار بود.

تأخیر در تخصیص ارز

موجودی مواد اولیه با لوازم خریداری‌شده در فروردین ماه پس از ۱۲ ماه کاهش متوالی همچنان در محدوده مرزی ۵۰ قرار گرفته است. در این ماه، کاهش موجودی مواد اولیه با لوازم خریداری‌شده در بنگاه‌ها، بازتاب فشارهای چندگانه برزنجیره تأمین بوده است. از یک‌سو، تورم فراینده با افزایش چشمگیر قیمت نهاده‌های تولید به همراه کاهش تقاضای مشتریان، منابع مالی شرکت‌ها را تضعیف کرده و موجب شده بسیاری از بنگاه‌ها

نتوانند موجودی کافی را تأمین کنند. از سوی دیگر، نوسانات شدید نرخ ارز، در کنار تأخیر در تخصیص ارز و مشکلات گمرکی، هزینه و زمان واردات مواد اولیه را افزایش داده است.

افت قدرت خرید: کاهش تقاضا

در فروردین‌ماه میزان سفارشات جدید مشتریان برای پنجمین ماه متوالی کاهش شده و با ثبت عدد ۴۷/۵ با شیب بیشتری نسبت به ماه قبل کاهش داشته است. شاخص نشان می‌دهد که تداوم در تورم بالای قیمت‌ها، کاهش قدرت خرید مشتریان داخلی را به همراه داشته است. از سوی دیگر در بخش تقاضای خارجی نیز شاخص میزان صادرات کالا و خدمات با ثبت عدد ۴۴،۸ برای دوازدهمین ماه متوالی از اردیبهشت سال قبل با روند کاهش همراه بوده است.

هزینه‌های بالای تولید

در فروردین‌ماه موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای در حال تکمیل برای ششمین ماه متوالی کاهش است. در این ماه تعطیلات نوروزی و تداوم قطعی‌های برق باعث شده تا بسیاری از واحدهای تولیدی نتوانند به میزان کافی برای ذخیره در انبار تولید کنند.

همچنین تقاضای محدود مشتریان نیز باعث شده تا بسیاری از بنگاه‌ها نسبت به چشم‌انداز فروش محتاط باقی بمانند و ترجیح داده‌اند سطح موجودی خود را پایین نگه دارند. میزان استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی در فرودین‌ماه همچنان کاهش است و نرخ کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل بیشتر بوده است. افزایش هزینه‌های تولید به علت تورم فراینده و نوسانات شدید نرخ ارز، ریسک سرمایه‌گذاری در بخش تولید را بالا برده که درنتیجه آن تولیدکنندگان فعالیت‌های خود را توسعه نداده و از به‌کارگیری نیروی جدید که ناایربری درآمدی بسیار بالاست، نیروی انسانی به دلیل تورم بالا و عدم تناسب رشد دستمزدها به میزان تورم، تمایلی به اشتغال در سطوح درآمدی فعلی ندارند.

شاخص صنعت

براساس داده‌های حاصل از نظرسنجی به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید بخش صنعت ایران که به‌صورت فصلی تعدیل شده است، از فروردین‌ماه به ۵۰/۸ رسید. مقدار این شاخص اگرچه نسبت به ماه قبل اندکی افزایش داشته اما همچنان در

تجربه موفق کانادا و آژزانتین در تجمیع

اراضی کشاورزی و مزارع ۲۵۰۰ هکتاری

سال‌های ۱۹۵۰ که کشاورزان کاملاً عمدتاً سنتی و خانوادگی بود، این میانگین در حدود ۱۵۰ هکتار برآورد می‌شد. با آغاز مکانیزاسیون مسترد در دهه ۱۹۷۰، این رقم به ۲۵۰ هکتار رسید و رشد مزارع تجاری در دهه ۱۹۹۰ این میانگین را به ۴۰۰ هکتار رساند. سیاست کشت کلزا و گندم برای صادرات در سال ۲۰۱۰، باعث شد تا کانادا با تجمیع بیشتر مزارع کشاورزی، میانگین مزرعه را به ۷۰۰ هکتار برساند و ادامه این سیاست به تحقق عدد ۸۵۰ هکتار در سال ۲۰۲۴ منجر شد. در آژزانتین نیز تا سال ۱۹۶۰ نوع کشاورزی در این کشور بر مبنای نظام ارباب-رعیتی و به صورت سنتی بود. در این دهه میانگین مساحت مزرعه در حدود ۵۰۰ هکتار بود. از سال ۱۹۸۰ کشاورزی صنعتی در این کشور آغاز و همزمان میانگین مساحت زمین‌های زراعی به ۸۰۰ هکتار افزایش یافت. این کشور در سال ۲۰۰۰ سیاست کشت گسترده سویا و ذرت تاربخانه را در پیش گرفت و میانگین مساحت مزارع را به ۱۵۰۰ هکتار افزایش داد. پس از اوج رشد مزارع بزرگ در سال ۲۰۱۵، این رقم به ۲۰۰۰ هکتار و با سلطه کامل شرکت‌های کشاورزی در سال ۲۰۲۴، میانگین مساحت مزارع در آژزانتین به بیش از ۲۵۰۰ هکتار رسیده است.

میانگین مساحت مزرعه در ایران

۳ تا ۵ هکتار است

میانگین چند هزار و چند صد هکتاری وسعت مزرعه در این کشورها را با میانگین سه تا پنج هکتاری مزرعه در ایران مقایسه کنید. این اختلاف شدید، لزوم اصلاح قوانین و فرآیندهای موجود در کشور و ترسیم یک راهبرد کاربردی برای جلوگیری از خرد شدن اراضی و تجمیع مزارع را گوشزد می‌کند. در کشور بیش از هفت قانون درباره جلوگیری از خرد شدن اراضی وجود دارد که به ترتیب از خرد شدن اراضی مصوب ۱۳۶۶ فقط در یک قانون زمین شهری مصوب ۱۳۶۶ فقط در یک ماده به خرد شدن اراضی کشاورزی پرداخته است. قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغی مصوب سال ۱۳۷۴ هم کلاً هشت ماده و آیین‌نامه اجرایی آن ۱۸ ماده است. همچنین قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی مصوب سال ۱۳۸۵ هم در شش ماده تصویب شده است. قانون برنامه پنجم توسعه مصوب سال ۱۳۸۹ هم فقط در یک بند از ماده ۱۹۴ به این موضوع پرداخته است. سیاست‌های کلی نظام در بخش کشاورزی که سال ۱۳۹۱ ابلاغ شده هم کلاً ۹ ردیف دارد.

دیوان عالی و قوه قضائیه با این استدلال که طبق شرع موظف به تفکیک اراضی میان ورثه است، رأی به تفکیک اراضی می‌دهد در صورتی که این کار به تغییر کاربری اراضی منجر می‌شود. اشتباه بودن این رأی با یک مثال می‌توان توضیح داد. با این استدلال قوه قضائیه، اگر به همراه زمین، یک کمباین هم از شخص متوفی به جا بماند؛ کمباین باید میان ورثه تقسیم و هروارت یک بخشی از آن را جدا کند و برای خود بردارد. قطعاً اگر این کار انجام شود کمباین از کاربری خود ساقط خواهد شد.

البته ناگفته نماند اگر هم خلاف عقل این رفتار صورت گیرد؛ پس از این تغییرات هیچ دستگاهی از بیمه تا پلیس راهور دیگر این وسیله را به رسمیت نخواهند شناخت. پس اگر این کار غیرمنطقی است، خرد کردن زمین و تقسیم آن میان ورثه که منجر به تغییر کاربری آن می‌شود هم غیرمنطقی است.

همچنین سال‌هاست که سازمان برنامه و بودجه بحث آمایش سرزمینی را مطرح کرده است ولی ما در کشاورزی الگوی کشت و ارتباط مناسب با کشاورزان نداریم. ما هنوز در توسعه اراضی کشاورزی، تعیین نقاط

توسعه افقی یا عمودی شهرها، مبحث الحاقات به اراضی روستایی و شهری و مسائلی از این دست مشکلات جدی هستیم و همین مسائل باعث شده در بسیاری از مناطق به سمت خرد شدن اراضی کشاورزی و ویلاسازی برویم.

نظرسنجی‌های

اخیر اتاق ایران

از صاحبان

کسب و کارها

نشان می‌دهد

که میزان

سفارشات

جدید

مشتریان و

استخدام

نیروی انسانی

نیز در فروردین

کاهش بوده

است. در

حالی که

میزان تولید

محصولات

و موجودی

مواد اولیه در

محدوده مرزی

۵۰ قرار دارد،

تداوم این

روند کاهش

می‌تواند

خطرات

بیشتری برای

آینده اقتصادی

کشور به همراه

داشته باشد